

Andrzej Offmański

Ukierunkowanie posługi ks. bp. Kazimierza Majdańskiego w diecezji szczecińsko-kamieńskiej wokół Bożej prawdy o rodzinie

---

Studia nad Rodziną 11/1-2 (20-21), 219-237

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ks. Andrzej OFFMAŃSKI

UKIERUNKOWANIE POSŁUGI KS. BP. KAZIMIERZA MAJDAŃSKIEGO W DIECEZJI SZCZECIŃSKO-KAMIENSKIEJ WOKÓŁ BOŻEJ PRAWDY O RODZINIE

Tak sformułowany temat wymaga pewnego doprecyzowania. Najpierw wyjaśnijmy krótko, co rozumiemy przez „Bożą prawdę o rodzinie”. Na pogłębione przedstawienie tego tematu potrzeba by osobnego sympozjum. Niech więc tu wystarczy, iż posłużymy się określeniem Jana Pawła II, zawartym w adhortacji apostołskiej *Familiaris consortio* i aktualnej teologii małżeństwa i rodziny oraz wynikającymi z tego konsekwencjami pastoralnymi.

Następnie odnosząc się do trzynastoletniej posługi Arcybiskupa Kazimierza Majdańskiego jako Biskupa Diecezji Szczecińsko-Kamińskiej (1979-1992), ukażemy Bożą prawdę o rodzinie jako naczelne zadanie jego biskupiej posługi.

1. Boża prawda o rodzinie jako zasada duszpasterskiej posługi

Małżeństwo jest komunią między Bogiem i ludźmi, *communio personarum* w duchu miłości i życia¹. Z takiego ujęcia tożsamości rodziny wypływają obowiązki Kościoła wobec niej, jako Kościoła domowego i pierwotnej komórki społeczności². Człowiek jest obrazem Boga nie w samotności, lecz w komunii, a to wymaga od niego wyjścia z egoizmu, uświadomienia sobie, iż jest darem dla Boga i dla drugiego człowieka. Tę naukę o małżeństwie i rodzinie rozwijał Jan Paweł II od początku swego pontyfikatu w śródowych katechezach³.

Wydobywając z tej prawdy więzi łączące małżeństwo i rodzinę z posługą pastoralną Kościoła dochodzimy do wniosku, że rodzina stanowi objawienie całej tajemnicy Kościoła i realizację Jego misji, gdyż jest wspólnotą ewangelizowaną i ewangelizującą, wspólnotą w dialogu z Bogiem, wspólnotą w służbie człowieka.

¹ Por. KDK 24; por. FC 12; por. E. Kaczyński, *Małżeństwo i rodzina jako komunია osób*, Com 1986, nr 6, s. 5n.

² Por. A. Sarmiento, *Małżeństwo chrześcijańskie*, Kraków 2002, s. 428.

³ Jan Paweł II, *Mężczyzną i niewiastą stworzył ich*, Libreria Editrice Vaticana 1986.

W posynodalnej adhortacji *Familiaris consortio* część czwarta poświęcona została duszpasterstwu rodzin, które winno przenikać właściwie wszystkie etapy życia rodziny chrześcijańskiej, ale też przedsięwzięć pastoralnych w parafii i diecezji. Później, na papieskiej Eucharystii w Szczecinie, słyszeliśmy: życie całych społeczeństw, całych narodów zależy od silnych i zdrowych rodzin. Kościół winien więc służyć i towarzyszyć rodzinie w jej służbie życiu i wychowaniu w miłości oraz w uczestniczeniu w rozwoju i postępie społeczeństw.

To właśnie w rodzinie urzeczywistnia się Kościół i jest znakiem czasu dla dzisiejszego świata. Zarówno więc świat, struktury państwowe, jak i Kościół, a może przede wszystkim on, winny służyć według zasady pomocniczości rodzinie. „Matka – Kościół rodzi, wychowuje, buduje rodzinę chrześcijańską, wypełniając wobec niej zbawczą misję otrzymaną od Pana. Głosząc Słowo Boże, Kościół objawia rodzinie chrześcijańskiej jej prawdziwą tożsamość, to, czym ona jest i czym powinna być wedle zamysłu Boga” (FC 49). Z drugiej zaś strony rodzina chrześcijańska uczestniczy w zbawczym posłannictwie Kościoła, gdyż stanowi część Ludu Bożego i Ciała Chrystusa, a w życiu jej i działaniu objawia się nadchodzące Królestwo Boże⁴.

Rozważmy więc, w jakim sensie całe biskupie posługiwanie abpa K. Majdańskiego w Szczecinie na tej prawdzie czy wokół niej było skoncentrowane.

2. Posługa Biskupa szczecińsko-kamieńskiego wobec rodziny

Mianowany 1 marca 1979 roku biskupem szczecińsko-kamieńskim, Kazimierz Majdański przybywa do młodej, choć o bogatych, bo sięgających średniowiecza, tradycjach, diecezji, mając już uformowaną prorodzinie wizję Kościoła partykularnego i długoletnią praktykę posługi biskupiej w Diecezji Włocławskiej.

Okres trzynastu lat pasterzowania w Diecezji bpa Kazimierza Majdańskiego przypadł na szczególnie trudne czasy w naszej Ojczyźnie, które zwykło się nazywać schyłkiem totalitaryzmu komunistycznego i czasami transformacji⁵, a w życiu Kościoła – była to pierwsza połowa pontyfikatu Jana Pawła II, którego nazywano papieżem rodzin. Wtedy też rozpoczął działalność naukową Instytut Studiów nad Rodziną ATK w Łomiankach, założony według unikatowych wizji, nie tylko w Polsce, studiów akademickich nad małżeństwem i rodziną. Sam ks. Biskup na życzenie Jana Pawła II wziął

⁴ E. Ozorowski, Kościół domowy w Kościele powszechnym, w: Teologia małżeństwa i rodziny, red. K. Majdański, t. 2, Warszawa 1990, s. 42-43.

⁵ Por. A. Dudek, R. Gryz, Komuniści i Kościół w Polsce (1945-1989), Kraków 2006.

czynny udział w przygotowaniu i organizacji Synodu Biskupów w Rzymie (1980 r.) na temat rodziny we współczesnym świecie. Bardzo ofiarnie nowy Biskup znad Odry i Bałtyku wraz z polską delegacją włączył się w to dzieło.

Późniejsze wdrażanie Bożej prawdy o rodzinie w posługę pastoralną w Diecezji, którą zwykł nazywać „stanicą” najdalej wysuniętą na zachód i północ Polski, stanowiło weryfikację naukowych założeń, zawartych w kolejnych opracowaniach samodzielnie lub z zespołem naukowców Instytutu w tym czasie opublikowanych⁶.

2.1. Nauczanie pasterskie

W przebogatej spuściźnie nauczania odnaleźć możemy 18 listów pasterskich poświęconych wprost prorodzinnej formacji Diecezji, w których, przyjmując metodę pastoralną, Ksiądz Arcybiskup najpierw starał się ukazać wyzwania i zagrożenia, na jakie jest narażona polska rodzina. Następnie jako jedyną autentyczną i skuteczną odpowiedź na nie przedstawiał szeroko rozumianą troskę duszpasterzy o zdrową rodzinę, będącą wspólnotą życia i miłości. Zwykle pasterskie przesłania kończył konkretnymi propozycjami przedsięwzięć duszpasterskich, możliwych do podjęcia w każdej parafii.

Listy te wydawane były z okazji ważnych wydarzeń w życiu Kościoła, czy to związanych z uroczystościami roku liturgicznego (najczęściej w uroczystość Zesłania Ducha Świętego i Matki Kościoła – Patronki Diecezji), czy też w związku ze szczególnymi wydarzeniami, jakie miały miejsce w Diecezji.

Poza tymi listami i pouczeniami niemal wszystkie inne liczne pasterskie enuncjacje skierowane do duchowieństwa, ale też i do wszystkich diecezjan, obok problemów społecznych dotykały okazjonalnie zagadnień związanych z małżeństwem, rodziną i obroną życia, a wszystkie odznaczały się głęboką miłością i z troską o naród polski, co później tak mocno wyakcentował Jan Paweł II pielgrzymując do Szczecina⁷.

Tematykę listów poświęconych problematyce prorodzinnej uporządkować możemy w cztery grupy zagadnień dotyczących:

- katolickiej nauki o naturze małżeństwa i rodziny,

⁶ Por. K. Majdański, *Wspólnota życia i miłości*, Poznań 1979; *Teologia małżeństwa i rodziny*, Warszawa 1980.

⁷ Por. Jan Paweł II, *Homilia 11 czerwca 1987 r.*, w Szczecinie: „Modlimy się gorąco, by nie brakowało nikomu dobrej woli, inicjatywy, by rodzina była silna Bogiem, a kraj silny rodziną, zdrową fizycznie i moralnie. Podstawą trwałości rodziny jest pogłębiona i odnawiana w Kościele i w jego programie, w jego sakramentach, świadomość znaczenia chrześcijańskiego małżeństwa, świadomość, której owocem jest trwanie aż do śmierci”. „Prezbiterium” 1987, nr 4-6, s. 39.

- ukazania roli i zadań rodziny we współczesnym społeczeństwie i Kościele,
- będących apelem w obronie zagrożonego życia,
- zagadnień związanych z wychowaniem, w tym także z wychowaniem religijnym w rodzinie.

W ingresowym przemówieniu, w którym drugi Biskup Szczecińsko-Kamieński mówił o budowaniu Kościoła na zachodnich rubieżach Ojczyzny, zwrócił się do rodzin:

„I słowo do Was, Rodziny, „Domowe Kościoły”, jak Was nazwał Sobór, jak Was nazywają papieże ostatnich lat, jak Was nazywali Ojcowie Kościoła pierwszych wieków. [...] Budujcie Kościół, dając życie Waszym dzieciom (niech, broń Boże, nie giną, bo to dzieci Wasze i Boże!). Budujcie Kościół, bo dajecie życie duchowe Waszym dzieciom; Wy, a nie nawet my, urzędowi głosiciele Ewangelii, jesteście wobec Waszych dzieci pierwszymi głosicielami wiary.

Jesteście «Kościołem domowym» [tu rozwija myśl o rodzinie jako kolebce powołań].

Rodzino, «Kościołe domowy», jesteś podstawą wszelkiego budowania w Kościele i w Ojczyźnie. Więc Cię miłujemy, więc Ci błogosławimy, Rodzino, i prosimy Rodzinę Najświętszą – Jezusa, Maryję i Józefa – by byli w każdej z naszych rodzin”⁸.

Tymi słowami nowy Biskup Szczecińsko-Kamieński wskazuje na zasadnicze kierunki swojej posługi w nowo objętej Diecezji. Dominujące w nich z troską o szczególnie ważne sprawy rodziny skierowane jest do wszystkich środowisk - zarówno do duszpasterzy, jak i wszystkich odpowiedzialnych za te ziemie – także władz (w tym czasie komunistycznych), oraz do samych małżonków i wszystkich wspólnot Kościoła.

W nauczaniu pasterskim bp. K. Majdańskiego fundamentalne zagadnienia dotyczące małżeństwa, rodziny i obrony zagrożonego życia znajdujemy w sześciu listach pasterskich. Trzy z nich były najpierw wygłoszone w katedrze św. Jakuba w Szczecinie – kościele biskupim, a następnie rozesłane do odczytania we wszystkich parafiach diecezji. Są to:

- Program życia i miłości – 18, 25 V 1986⁹,
- List pasterski po pobycie Ojca Świętego w Szczecinie – 9 VIII 1987¹⁰,
- Bóg miłości i życia – 15 V 1989¹¹,

⁸ „Prezbiterium” 1979, s. 152.

⁹ „Prezbiterium” 1986, nr 4-6, s. 96-104.

¹⁰ K. Majdański, Listy pasterskie 1979-1992, Szczecin 1997, s. 338-342.

¹¹ Tamże, s. 447-453.

- Jasnogórska Matko Kościoła – ocal miłość i życie – List na nawiedziny Wizerunku Jasnogórskiego w Diecezji – 26 VIII 1990¹²,
- „Tak – miłości” – 19 V 1991; „Tak – życiu” – 20 V 1991¹³,
- List pasterski na Wielki Post „Tak – prawdzie, tak – wolności” – 15 VIII 1991¹⁴.

2.1.1. Program życia i miłości

W liście przygotowanym wiernych na obchody 15-lecia erygowania Kościoła diecezjalnego na Pomorzu Zachodnim bp Majdański ogłasza „Program życia i miłości”¹⁵. Nawiązując do wielkiego dziedzictwa chrześcijańskiego Ziem nad Odrą i Bałtykiem, którego ośrodkiem i fundamentalną zasadą zawsze była realizacja miłości, Pasterz zwrócił wszystkim uwagę na perfidne poczynania ideologii i działaczy ateistycznych ówczesnego systemu atakujących polskie rodziny, by zniszczyć ich fundament, jakim jest „miłość i życie”. Była to aluzja do podjętych w tym okresie prób zalegalizowania „aborcji na życzenie”.

Kazanie programowe zostało ogłoszone w Dzień Zesłania Ducha Świętego. Dostojny Kaznodzieja, nawiązując do czytań mszalnych, przypomina, iż „Miłość Boża rozlana jest w sercach naszych przez Ducha Świętego” i wielokrotnie przywołuje antyfonę: „Ześlij Ducha Twego, a powstanie życie i odnowisz oblicze ziemi”. O tę odnowę podczas swojej pierwszej pielgrzymki papieskiej wołał przecież Jan Paweł II również w uroczystość Zesłania Ducha Świętego w Warszawie¹⁶. Odwołując się zaś do święta patronalnego Diecezji przypadającego zaraz następnego dnia, w uroczystość Matki Kościoła, bp K. Majdański ufnie powierza Jej sprawę krzewienia miłości w każdej polskiej rodzinie.

Zręby przedstawionego programu stanowiło pięć założeń:

- przez wielkoduszną i ofiarną miłość rodziców uczynić należy polską ziemię gościnną i przyjazną dla każdego budzącego się życia,
- rodziny muszą stać się środowiskami, w których młodzież, doświadczając autentycznej miłości, uczy się sama ofiarnie jej służyć,
- każda rodzina podejmie wielorakie działania utwierdzające trwałość przysięgi małżeńskiej i nierozzerwalność tej wspólnoty,
- należy uczynić wszystko, by uchronić życie każdego poczętego dziecka,

¹² Tamże, s. 512-518; por. s. 559-563.

¹³ „Prezbiterium” 1991, s. 148-162.

¹⁴ K. Majdański, Listy pasterskie 1979-1992, dz. cyt., s. 594-600.

¹⁵ K. Majdański, Program życia i miłości, 18 VI 1986, „Prezbiterium” 1986, nr 4-6, s. 96-100.

¹⁶ Por. Jan Paweł II, Homilia na pl. Zwycięstwa w Warszawie, 2 czerwca 1979, w: Jan Paweł II na polskiej ziemi, Libreria Editrice Vaticana 1979, s. 34.

– i wreszcie trzeba dążyć do przezwyciężenia patologii niszczących rodziny (alkoholizmu, narkomanii, a nawet nikotynizmu) – rodziny mają być zdrowe fizycznie i duchowo.

Jako symbol widzialny tego zatroskania o życie ludzkie w tym dniu Ksiądz Biskup przekazał klinice ginekologiczno-położniczej Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie na Pomorzanach ultrasonograf, który odtąd miał służyć najmniejszym i ich matkom.

2.1.2. Miłosierni wobec najmniejszych

Kilka dni wcześniej (31 V 1986) został powołany w diecezji ruch „Miłosierni wobec najmniejszych”¹⁷. Szczególnie ważne, a nawet – jak określił Pasterz w liście skierowanym do diecezji – „o niezwyklej wprost doniosłości” dla troski o każde poczęte życie jest powołanie w każdej parafii grupy „Miłosierni wobec najmniejszych”. Najmniejsi zaś – jak wyjaśnia – to „te jeszcze nienarodzone dzieci, których życie już jest zagrożone”¹⁸. Wyrazem wrażliwości na zagrożone ludzkie życie ma być czynne miłosierdzie, skłaniające każdego Polaka, nie tylko wierzących, do obrony życia pomimo wszystko czy wbrew wszystkiemu. Grzech zaniedbania tej obrony może prowadzić do braku pokoju w sumieniu, braku błogosławieństwa w wielu rodzinach i w całej Ojczyźnie.

Założenia i zadania tych grup, jak pisze w swym liście Pasterz, są bardzo proste: modlitwa i apostołstwo. Wsparciem modlitewnym dzieci poczętych i ich rodziców może być codzienne odmawianie modlitwy za rodziny ułożonej przez Jana Pawła II, modlitwa różańcowa, zwłaszcza rozważanie tajemnicy „nawiedzenie św. Elżbiety”, wsparcie modlitewne matek będących w stanie błogosławionym, udział w nabożeństwach wynagradzających za grzechy przeciw życiu oraz dziękczynienie Bogu życia za każde nowonarodzone dziecko. Dlatego ks. Biskup zachęcał księży, by o nowych narodzinach informowali wszystkich parafian w ogłoszeniach na zakończenie Mszy świętych niedzielnych.

Przedstawiając natomiast apostołstwo prorodzinne grup „Miłosiernych wobec najmniejszych”, szczególnie zaakcentował w liście następujące działania: duchowe, a także, na ile to możliwe, materialnie wspomaganie rodzin uboższych, otaczanie opieką zagrożonych matek, kierowanie matek samotnych, jeśli zachodzi taka potrzeba, do Domu Samotnej Matki w Karwowie. Szczególnie ważna w naszym szczecińskim środowisku była zachęta do po-

¹⁷ Zob. Kalendarium Kościoła na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej ze szczególnym uwzględnieniem lat 1945-2005, red. G. Wejman, Szczecin 2007, s. 400.

¹⁸ Archiwum Kurii, K. Majdański, Słowo pasterskie „Miłosierni wobec najmniejszych”, w: K. Majdański, Listy pasterskie 1979-1992, dz. cyt., s. 296-299.

dejmowania adopcji dzieci porzuconych, broniąc bowiem poczętych dzieci należy zapewnić im też stworzenie godziwych warunków wzrastania.

Wielką wagę w ugruntowywaniu apostołstwa „Miłosiernych wobec najmniejszych” odgrywa pogłębiona świadomość prorodzinną, dlatego w programie tych grup znajdujemy zachętę do czytania i rozpowszechniania nauczania Jana Pawła II o rodzinie i życiu, oraz służenia pomocą, informacją i dobrą radą duszpasterzom własnej parafii, by tworzyli grupy wspierania rodzin.

Na koniec, w celu właściwego programowania, zachęcał Ks. Biskup do przekazywania władzom Diecezji informacji o wszelkich inicjatywach służących obronie życia, a podejmowanych w parafiach i o inicjatywach społecznych będących wyrazem solidarnej troski społeczeństwa o odnowę pomorskiej ziemi.

2.1.3. Bóg miłości i życia

21 maja 1989 r. ukazał się List pasterski „Bóg miłości i życia”, w którym Autor, nawiązując do obietnicy Jezusowej: „Gdy przyjdzie On, Duch prawdy, doprowadzi was do całej prawdy” (J 16,13), starał się ukazać najpierw pełną prawdę o zagrożeniach, z którymi muszą się borykać współczesne rodziny i całe polskie społeczeństwo, przede wszystkim z zadawaniem śmierci niewinnym, tak rozpowszechnionym również na Pomorzu, a zagrażającym egzystencji całego narodu¹⁹.

Następnie omawia przyczyny takiego stanu rzeczy. Zwraca uwagę na niewiedzę, egoizm, mentalność przeciw życiu rozwijaną przez massmedia i brak odwagi w przeciwstawianiu się tym zagrożeniom. Ukazując z kolei konsekwencje postaw przeciwnych życiu stwierdza, że uleczenie tragicznej sytuacji leży w interesie polskiej racji stanu i jest wyrazem troski o Ojczyznę. To jest prawdziwa służba miłości i życiu.

Dlatego w drugiej części listu przedstawia konstruktywne propozycje pastoralne będące wskazaniem do podjęcia i umocnienia już istniejących działań służących życiu. Powinno to być tworzenie grup „Miłosiernych wobec najmniejszych”, powołanie do istnienia „Funduszu dla ratowania nienarodzonych”, większe zainteresowanie społeczne funkcjonowaniem Domu Samotnej Matki w Karwowie, a przede wszystkim zatroskanie, by Polacy, szczególnie wierzący, nigdy nie wykraczali przeciw życiu, nie podnosili swej ręki przeciw bezbronny – nienarodzonemu.

W piątą rocznicę podjęcia tego programu duszpasterskiego poświęconego posłudze życia i miłości (19-20 maja 1991 roku) ks. Biskup w ciągu dwóch dni głosił w katedrze szczecińskiej fundamentalne pouczenia mające

¹⁹ K. Majdański, Bóg miłości i życia, „Prezbiterium” 1989, s. 179-184.

kształtować podstawy pastoralnej służby Ojczyźnie, a następnie przesłał je jako list pasterski do wszystkich duszpasterzy w diecezji pod znamienym tytułem: „Tak – miłości, tak – życiu”²⁰.

„Pięć lat temu słowo tutaj głoszone – wyjaśnia Pasterz diecezji – zostało przekazane jako list pasterski do całej diecezji o Programie Życia i Miłości. [...] Dziś po pięciu latach w Zesłanie Ducha Świętego czynimy rachunek sumienia w światłach Ducha Świętego z tego podstawowego w życiu chrześcijańskim i w kapłańskiej posłudze duszpasterskiej programu, z jego realizacji”²¹. Tymi słowami zachęca wszystkich uczestników do podjęcia rachunku sumienia obejmującego pięć lat duszpasterskiej służby.

Kryterium osobowym wiary jest sam Bóg – Dawca miłości, dlatego człowiek wierzący wyraźnie widzi związek, jaki zachodzi między miłością a odniesieniem do drugiej osoby, między źródłem miłości a tak cenionymi przez wszystkich wartościami. Dla ukazania tej współzależności użył także interesującej paraleli:

„Tak – miłości, to tak – Bogu,
Tak – miłości, to tak – człowiekowi,
Tak – miłości, to tak – sobie samemu.
Tak – miłości, to tak – prawdzie,
Tak – miłości, to tak – wolności”.

Wskazując na mocny fundament autentycznego chrześcijaństwa, wyprowadza cztery wnioski, wskazujące na dalsze ukierunkowanie duszpasterskich poczynań:

„Ciało i miłość – pisze – to wielki temat dla wychowania człowieka w domu rodzinnym, na katechezie i w szkole. Ale najpierw w rodzinie!”. Apeluje więc, by wszyscy starali się nieść pomoc rodzinie. Pragnie zainspirować duszpasterzy do dalszego poszukiwania jak najlepszych form pastoralnej pomocy. I zwraca uwagę, iż zgoda w domach rodzinnych, w Ojczyźnie i sprawiedliwość wobec Kościoła, są to warunki historycznego rozwoju tego skrawka Polski nad Odrą i Bałtykiem.

Szczególnym wyrazem zgody na autentyczną miłość jest odpowiedzialne rodzicielstwo, do którego wzywa każdego ojca i każdą matkę nie tylko Kościół, ale sam Chrystus.

Ostatni wniosek, jaki wyciąga Autor z tej paraleli miłości i osoby ma charakter ascetyczny. Akceptacja miłości jako zasady życia chrześcijańskiego potrzebuje duchowego umocnienia, którym winny być modlitwa i post.

²⁰ K. Majdański, W piątą rocznicę programu duszpasterskiego poświęconego posłudze życiu i miłości TAK – MIŁOŚCI, „Prezbiterium” 1991, s. 148-154.

²¹ Tamże, s. 149.

Kontynuacją tych rozważań było wygłoszone następnego dnia, w uroczystość Matki Kościoła, w katedrze św. Jakuba kazanie, którego tematyka skupiała się na obronie wszelkiego życia: *Tak – życiu*²². Nie jest to sprawa tylko ludzi, to sprawa Boża. Dostojny Kaznodzieja snuł analogie do rozważań z dnia poprzedniego. Trwa walka z Bogiem. Dlatego przypomina: „chrześcijańska kultura – znaczy kultura życia, nie zaś kultura śmierci i zabijania”. A dawanie świadectwa jest opowiedzeniem się za Bogiem życia, a przeciw szatanowi, który jest Panem śmierci²³. Jest to nawiązanie do parlamentarnych debat w sprawie ustawy „antyaborcyjnej”²⁴. Nawiązując do nauczania Jana Pawła II przekazanego podczas pielgrzymki do Szczecina, ks. Biskup wołał w imieniu najbardziej bezbronnych: „Trzeba, by o tym zagrożeniu, o własnym losie mówili, pisali, wypowiadali się przez filmy czy środki przekazu społecznego nie tylko ci, którzy, jak twierdzą – mają prawo do życia, do szczęścia i samorealizacji, ale także ofiary tego obwarowanego prawami egoizmu [...]. Trzeba upowszechnić głos ofiar egoizmu i mody”²⁵.

Szczególnie mocno wyakcentował problem, na który w czasach transformacji wszyscy się powoływali – wolność czy zniewolenie. Postawił tezę i udowodnił ją, że demokracja nie może się kierować zasadą segregacji, lecz solidarności, będącej przecież fundamentem przemian prowadzących Ojczyznę do wolności. Postawił jednak retoryczne pytanie: czy ta wolność jest dla wszystkich?

Podsumowaniem rozważań był apel o jeszcze bardziej dynamiczną realizację programu „Życia i Miłości”, w który winni zaangażować się wszyscy, a szczególnie katecheci, ruchy religijne i wszystkie organizacje. W miejsce niewiedzy niech zapanuje prawda na temat życia oraz pomoc w sytuacjach zagrożenia.

Do tematyki tej powrócił bp. K. Majdański raz jeszcze w liście z okazji uroczystości Świętej Rodziny 1991 roku: „Cywilizacja miłości i życia”²⁶. Skupia się w swoich rozważaniach na wyjaśnieniu, iż nie można stosować wyjątków co do powszechnej zasady „nie zabijaj”. Nie można bowiem stosować podziału na ludzi sprawnych i niepełnosprawnych, i podejmować decyzji, kto może żyć, a kogo można pozbawić życia.

Obrona poczętych dzieci i sprzeciwianie się eutanazji jest walką ze zwałowaniem w sens życia i w godność osoby ludzkiej. Wpływa ona też na uwraź-

²² K. Majdański, *Tak – życiu*, „Prezbiterium” 1991, s.155-162.

²³ Tamże, s. 157.

²⁴ Tamże.

²⁵ Tamże, s. 158; por. Jan Paweł II, Homilia na Jasnych Błoniach w Szczecinie 11.06.1987.

²⁶ K. Majdański, List pasterski na uroczystość Świętej Rodziny „Cywilizacja miłości i życia” 29.12.1991, „Prezbiterium” 1991, s. 302-304.

liwienie sumienia, które zawsze pozostanie głosem Boga w człowieku, najtajniejszym sanktuarium, w którym Bóg rozmawia z człowiekiem, jak określa II Sobór Watykański (por. KDK 16).

List kończy się słowami papieskiej zachęty: „Niech się odrodzi w Bogu ludzkie ojcostwo i ludzkie macierzyństwo, niech się odrodzi rodzina, niech się odrodzi polska rodzina!”²⁷.

Ponownie do tej problematyki powraca Ks. Biskup w Liście pasterskim na rozpoczęcia Wielkiego Postu 1992 r. zatytułowanym: „Tak – prawdzie, tak wolności”²⁸. Współczesny człowiek wypisuje na sztandarach hasło „wolność” jako naczelne, a Chrystus Pan głosi: „Jeśli trwacie w nauce mojej, jesteście prawdziwie moimi uczniami i poznacie prawdę, a prawda was wyzwoli” (J 8,31-32). Ostrzega więc Autor Listu: nie ma wolności poza prawdą, gdyż wolność jest darem Boga udzielonym człowiekowi, a Syn Boży jest jedyną autentyczną i pełną Prawdą. Powołując się na św. Pawła, napomina: „Wy zatem bracia, powołani zostaliście do wolności. Tylko nie bierzcie tej wolności jako zachęty do hołdowania ciału” (Ga 5,13).

Właśnie problem hołdowania ciału staje się współczesną epidemią ludzkości, tak mocno lansowaną przez massmedia. W miejsce prawdziwej miłości człowieka opanowuje dziś epidemia zmysłów, która wręcz ograbia go z prawdziwej miłości. A „miłości nie można przegrać, bo tylko taką drogą idzie się do Boga, który jest Miłością. [...] Z miłości nie można drwić i szydzić. Nie wolno jej odzierać z czystych obyczajów, zdobywanych za cenę zmagañ przeciw potężnym namiętnościom, które miotają człowiekiem”²⁹.

Na zakończenie Pasterz Diecezji stawia szczegółowy problem: na czym polega zło pornografii? I stara się wyjaśnić, że dla czyjegoś podłego zysku poniża się i niszczy godność człowieka, więzi w straszliwej niewoli zmysłów, pozbawia się jego wiekuiestego przeznaczenia – wolności, a prowadzi do zniewolenia. Ostrzega więc, posługując się tekstem Pierwszego Listu do Koryntian, tego samego, który zawiera Hymn o miłości, i woła: „Nie łudźcie się! Ani rozpustnicy, [...] ani cudzołóznicy, [...] ani rozwiązli, nie odziedziczają Królestwa Bożego” (1Kor 6,9-10).

2.2. Nawiedzenie Wizerunku Matki Bożej Jasnogórskiej

Na przełomie 1990/1991 roku miało miejsce wydarzenie o wielkim znaczeniu dla Diecezji: nawiedzenie Wizerunku Matki Bożej Jasnogórskiej w każdej parafii. Na tydzień przed rozpoczęciem nawiedzenia Pasterz wo-

²⁷ K. Majdański, Cywilizacja miłości i życia, „Prezbiterium” 1991, s. 304.

²⁸ K. Majdański, List pasterski na Wielki Post „Tak – prawdzie, tak – wolności”, 1.03.1992, „Prezbiterium” 1992, s. 70-75.

²⁹ Tamże, s. 72.

łał: „Matko – ocal miłość i życie!” Zawołanie to stało się programem całorocznych nawiedzin, a nawet „apelem szczecińskim”³⁰.

List z okazji Nawiedzenia Jasnogórskiego Wizerunku – Matki miłości i życia ukazuje Maryję jako „znak wielki”, który objawia nam świat w całej jego złożoności. Pasterz Diecezji wyakcentował z tej złożoności dwa zagrożenia, które naruszają harmonię doczesności z nadprzyrodzonością: zagrożenie miłości i zagrożenie życia. Dlatego też w nawiedzającym diecezję wizerunku ukazuje się Maryja jako uczestnicząca w zbawczym dziele Chrystusa, jako Matka i nauczycielka, jako kapłanka ogniska domowego oraz służebnica miłości i życia.

Do tej to Matki, której powierzony jest Kościół nad Odrą i Bałtykiem od momentu swego powstania, Biskup Kazimierz wołał w akcie zawierzenia na Jasnej Górze podczas zapraszającej pielgrzymki diecezjalnej, a potem przez cały rok na wszystkich stacjach Jej matczynej wędrówki:

„Ocal miłość, bo to najważniejsze przykazanie. Ocal miłość młodych; ocal miłość w życiu dorosłych; ocal w życiu społecznym, bo szczególnym środowiskiem miłości jest rodzina.

Ocal życie! W rodzinie spotyka się miłość z życiem! Ocal serce każdej z Matek, by nie zabijały w sobie macierzyństwa i kobiecości. Matko, pomóż małżonkom i rodzicom, Pomóż nam, sługom rodzin, uczyć skutecznie odpowiedzialnego rodzicielstwa”³¹.

Witając Wizerunek Nawiedzenia wobec przedstawicieli Episkopatu Polski, na czele z Księdzem Prymasem, na Rynku w Trzebiatowie ks. bp K. Majdański raz jeszcze zawierza macierzyńskiej trosce Maryi całą Ziemię Pomorską, a zwłaszcza rodziny w akcie zawierzenia:

„Niech wszystkie nasze rodziny będą Bogiem silne.

Matko miłości i życia, ochroń młodzież! I przytul do swego Niepokalanego Serca każde dziecko, narodzone czy jeszcze nienarodzone!

Matko miłości i życia, niech u nas nie gaśnie miłość, w której odbija się miłość Jezusa. [...]

Matko miłości i życia, niech nasza kresowa Ziemia nie będzie krainą bezładną, niech kwitnie życiem, które jest wielkim błogosławieństwem Boga życia”³².

Maryja jest znakiem nadziei i pociechy, a każda matka ziemską jest także matką życia. Jeśli więc Diecezja ma przeżyć owocnie spotkanie z Maryją

³⁰ Por. A. Offmański, Peregrynacja kopii wizerunku Matki Bożej Jasnogórskiej nośnikiem zawierzenia, w: Zawierzenie Maryi ku przyszłości, red. Z. S. Jabłoński, Częstochowa 1994, s. 97.

³¹ Akt zawierzenia, Jasna Góra – Szczecin 12.08–26.08.1990, „Prezbiterium” 1990, s. 174.

³² K. Majdański, Powitanie Wizerunku Nawiedzenia w Trzebiatowie, „Prezbiterium” 1990, s. 262.

w Jej Wizerunku Nawiedzenia, musi przeżyć przemianę – przemianę serc grzesznych, „by [...] ta nasza kresowa Ziemia nie była bezludną, by kwitła życiem, które jest błogosławieństwem Boga życia”³³.

Podczas nawiedzin w każdej parafii ten akt zawierzenia księży biskupi odczytywali wraz z telegramem Jana Pawła II przesłanym Diecezji, w którym błogosławił działaniom powziętym na rzecz życia i miłości.

2.3. W obronie zagrożonego życia

24 lutego 1991 r. jeszcze podczas nawiedzin Matki życia i miłości rozlega się ponownie „Słowo pasterskie”, w którym słyszymy: „Przeżywamy czas zagrożenia życia ludzkiego [...], czas debaty nad tym, czy ma wśród nas panować prawo życia, czy prawo zabijania”³⁴.

Słowo to zostało poprzedzone „Wezwaniem do modlitwy w związku z debatą sejmową nad prawną ochroną poczętego dziecka”³⁵. Ksiądz Biskup zachęcał w nim do solidarności z każdym człowiekiem, a zwłaszcza z najbardziej bezbronniymi. Zwracał uwagę, że poczynania demokratyczne i wolnościowe Polaków, które zadziwiły świat, winny znaleźć swój wyraz „w miłości i sprawiedliwości, odwadze i męstwie, mądrości i roztropności, a zwłaszcza w szacunku wobec każdego człowieka od pierwszej chwili jego życia”³⁶.

W liście wielkopostnym, nawiązując do osobistych wspomnień o urodzinach i późniejszym ocaleniu przez św. Józefa z gehenny obozowej, gorąco prosi wszystkich o żarliwą modlitwę w intencji prawa do życia każdego poczętego dziecka. „Należą te dzieci – pisze – do naszej Rodziny diecezjalnej, a nawet do naszej Rodziny jako Chrystusowa częśćka wybrana. Mówił przecież Pan Jezus: «Coście uczynili jednemu z tych moich braci najmniejszych, Mnieście uczynili» (Mt 25,40)”. Słowa te winny być dla wszystkich przestrożą, ale też i zachętą do odważnej obrony każdego poczętego życia.

Po raz ostatni jako pasterz szczecińsko-kamiński Biskup Kazimierz skierował swoje biskupie pouczenie 15 III 1992 r. w słowie pasterskim o „Dniu Świętości Życia”³⁷. Zachęca, by ustalony przez Konferencję Episkopatu Polski na uroczystość Zwiastowania Pańskiego „Dzień Świętości Życia” poprzedzić triduum modlitewnym i rozważaniem głębokiej tajemnicy powołania do ochrony wszystkiego, co Bóg powołał do istnienia. To ma

³³ Por. tamże.

³⁴ K. Majdański, Słowo pasterskie do odczytania w II niedzielę Wielkiego Postu 24.02.1991, „Prezbiterium” 1991, s. 47-48.

³⁵ K. Majdański, Wezwanie do modlitwy, „Prezbiterium” 1991, s. 46.

³⁶ Por. tamże, s. 47.

³⁷ K. Majdański, Słowo Pasterskie o „Dniu Świętości Życia”, „Prezbiterium” 1992, s. 75-76.

stanowić pogłębione przygotowanie do pierwszego w Polsce Dnia Świętości Życia.

W rozważaniach należy uświadomić wiernym, na czym polega postęp, gdyż wielokrotnie człowiek, powołany przecież do troski o życie, zagraża mu twierdząc: „jestem postępowy”. Ale prawdziwy postęp nigdy nie niszczy! XX wiek – jak ukazuje Biskup – ogłosił zasadę: jeżeli prawo na to pozwala, to wolno zniszczyć także życie niewinnego dziecka. Sięgając więc po Księgę Powtórzonego Prawa, woła: „Biorę dziś przeciwko wam na świadków niebo i ziemię, kładę przed wami życie i śmierć, błogosławieństwo i przekleństwo. Wybierajcie więc życie, abyście żyli wy i wasze potomstwo, miłując Boga swego, Pana, słuchając Jego głosu, Ignąc do Niego” (Pwt 30,19-20). A umiejscawiając tę troskę o życie w przeżywaniu Wielkiego Postu, życzy, by był to czas zbawienia, w którym Chrystus na nowo połączy to, co rozdzielone, i odmieni skutecznie życie, by móc dalej iść w pokoju! Niech to będzie – pisze – czas upragniony, dzień zbawienia.

3. Przedsięwzięcia pastoralne

W ciągu trzynastu lat pasterskiego posługiwania ludowi ziemi szczecińskiej bp K. Majdański podjął wiele przedsięwzięć, które wraz z programowaniem duszpasterskim wycisnęły szczególne piętno na życiu Kościoła nad Odrą i Bałtykiem.

Niemal natychmiast po uroczystym objęciu posługi Pasterza Diecezji podjął starania o pogłębioną, a nawet akademicką formację diecezjan i duszpasterzy zgodnie z nauką Kościoła, jako odpowiedzialnych za kształtowanie rodziny – wspólnoty miłości i życia. Już 18 sierpnia tegoż roku powołał Punkt Konsultacyjny Instytutu Studiów nad Rodziną ATK w Szczecinie, który funkcjonował przez 25 lat i stał się załącznikiem przyszłego Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Szczecińskiego, na którym też obecnie funkcjonuje kierunek nauk o rodzinie. Pierwszym zadaniem nowo powołanego ośrodka akademickiego w czasie, gdy w Szczecinie nie istniał jeszcze Uniwersytet, a nawet Seminarium Duchowne, było umożliwienie studiów specjalistycznych trzem najmłodszym rocznikom kapłanów, a następnie także świeckim, które to studia przez czas istnienia Punktu Konsultacyjnego ISnR w Szczecinie ukończyło blisko 1010 absolwentów³⁸.

Już na kilkanaście lat przed ustanowieniem przez Episkopat Dnia Świętości Życia zostały zapoczątkowane w diecezji modlitwy przebłagalne za grzechy przeciw życiu dzieci nienarodzonych (23 III 1980). A na dzień

³⁸ Instytut Studiów nad Rodziną UKSW Punkt Konsultacyjny w Szczecinie w roku Wielkiego Jubileuszu, Szczecin 8-9.12.2000 r., s. 11.

Świętych Młodzianków (28 XII) Pasterz polecił, by przerwać wizytę kolędową i gromadzić wspólnoty parafialne na nabożeństwach prześlągalnych za grzechy przeciw życiu w naszej Ojczyźnie (18 XII 1980). W rok później ukazała się instrukcja o kolędowej wizycie w rodzinach, która winna się stać błogosławieństwem każdego „Kościoła domowego”, ale też wnikliwym rozróżnieniem problemów rodzin przeżywających szczególne kłopoty, i te duchowe, i także te materialne.

Od czasu powstania Diecezji zachowana jest tradycja pielgrzymek dziękczynnych na Jasną Górę z udziałem diecezjan. Dziewiąta w kolejności pielgrzymka, będąca pierwszą w rozpoczętym czasie pasterzowania ks. bpa Kazimierza Majdańskiego (16-17 IX 1980), jako temat przyjęła słowa aktu oddania: „Twojej, Maryjo, opiece powierzamy rodziny”. W przededniu zbliżającego się Synodu Biskupów, którego tematem miały być zadania rodziny chrześcijańskiej we współczesnym świecie, trwanie na modlitwie u stóp Pani Jasnogórskiej skupiało się na czterech zagadnieniach:

- wychowaniu i ewangelizacji przez żonę i matkę,
- roli męża i ojca w kształtowaniu katolickiej rodziny,
- misji i zadaniach rodziców,
- budzeniu powołań i towarzyszeniu rodziców w kształtowaniu powołań swoich dzieci.

Biskup nie tylko wzywał do modlitwy w obronie życia i rodzin, nie tylko nauczał swoich diecezjan na temat tajemnicy *communio personarum*, ale zadbał, by Biskupi Komitet Społeczno-Charytatywny organizował kolonie letnie dla dzieci z ubogich rodzin (po raz pierwszy w 1982 r.).

W dwa lata później w roku jubileuszu rodzin udał się z pielgrzymką rodzin z Polski (w tym też z diecezji) do Rzymu (20-30 marca 1984), w listopadzie zaś tego roku uruchomił Dom Samotnej Matki w Karwowie³⁹.

W dwa lata później, gdy poważnym problemem dla wychowania stało się wprowadzanie do szkół nowego przedmiotu: wiedza o życiu seksualnym człowieka, z inicjatywy Pasterza wprowadzono kursy przygotowawcze dla nauczycieli z terenu Diecezji, przygotowujące do nauczania tego przedmiotu zgodnie z nauką Kościoła. Od października 1986 do marca 1987 roku w dziesięciu rejonach Diecezji przeprowadzono szkolenie realizatorów programu autorstwa Wandy Elżbiety Papis „Życie i miłość” i rozprowadzono w Diecezji prawie 300 egzemplarzy podręcznika pt. „Wzrastam w mądrości” dla integralnego wychowania do dojrzałego życia i odpowiedzialnej miłości. W tym też czasie rozpoczęła swoją działalność „Diakonia Życia”,

---

³⁹ Por. Kalendarium Kościoła na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej ze szczególnym uwzględnieniem lat 1945-2005, dz. cyt, s. 394; 18 czerwca 1990 r. powstał drugi dom Samotnej Matki w Szczecinie przy ul. Wielkopolskiej, por. tamże, s. 411.

która pierwszą swoją Oazę Rekolekcyjną odbyła w dniach 2-7 lutego 1987 roku w WSD w Szczecinie.

Szczególnym przedsięwzięciem pastoralnym była wizyta w dniu 11 czerwca 1987 roku Ojca Świętego Jana Pawła II w Szczecinie. Tematyką tych nawiedzin było szczególne pochylenie się Papieża i ludu Bożego nad polską rodziną. Cały rok przygotowań miał na celu ożywienie duszpasterstwa rodzin, wotum zaś miało być uratowanie zagrożonych dzieci. „To są parafianie, – powiedział Biskup – to są diecezjanie i to jest nasze wotum niesione do ołtarza papieskiego jako wotum dla Jezusa Eucharystycznego”⁴⁰.

Sprawując Mszę świętą dla rodzin, Papież skierował do zgromadzonych rodzin, a poprzez nie do rodzin całej Polski, przesłanie o szczególnym powołaniu, jakim jest małżeństwo i rodzina, które dziś są „rozchwiane”. Miejsca najbliższe ołtarza na tym zgromadzeniu należały do matek noszących pod sercem poczęte dzieci i wszystkich zaangażowanych w posługę rodzinie. Papież w kazaniu upominał się także o najmniejszych bezbronnych, a już zagrożonych: „Trzeba upowszechnić głos ofiar – egoizmu i «mody»; permissywnizmu i relatywizmu moralnego; ofiar trudności materialnych, bytowych i mieszkaniowych”⁴¹. Odpowiedzią na to było odnowienie przyrzeczeń małżeńskich przez zgromadzonych małżonków i jako wotum złożenie wykazu uratowanych dzieci poczętych. Do tego wydarzenia wielokrotnie później bp Majdański odwoływał się nie tylko w nauczaniu, ale także w podejmowanych przedsięwzięciach pastoralnych.

Wśród licznych przedsięwzięć Pasterza szczególnie miejsce zajmowała troska o pogłębienie naukowych podstaw obrony życia poczętego, czego wyrazem było zorganizowane w dniach 30 IX – 2 X 1988 roku w Szczecinie sympozjum naukowe nt. „*Humanae vitae* w 20-lecie jej ogłoszenia”. Prelekcje wygłosili: bp K. Majdański, bp S. Smoleński, ks. prof. T. Styczeń, ks. prof. W. Skrzydlewski, ks. dr A. Szostek, ks. doc. J. Bajda, doc. M. Braun-Gałkowska, prof. T. Kukołowicz, dr W. Póltawska⁴².

W tym samym duchu 10 X 1991 r. odbyła się także uroczysta promocja Karty Praw Rodziny, podczas której wykład wygłosiła prof. Alicja Grzeško-wiak, która podkreśliła znaczenie tego dokumentu dla kształtowania się relacji między rodziną a społeczeństwem i państwem oraz dla przestrzegania praw tej fundamentalnej komórki społecznej⁴³.

⁴⁰ Kapłański dzień skupienia przed III pielgrzymką do Ojczyzny Ojca Świętego Jana Pawła II, „Prezbiterium” 1987, nr 4-6, s. 8.

⁴¹ Jan Paweł II, Homilia 11 czerwca na Jasnych Błoniach, dz. cyt., s. 41.

⁴² Kalendarium Kościoła na Pomorzu Zachodnim i Ziemi Lubuskiej ze szczególnym uwzględnieniem lat 1945-2005, dz. cyt., s. 407-408.

⁴³ Tamże, s. 415.

4. Programowanie i założenia organizacyjne duszpasterstwa

Na rozpoczęcie pierwszego roku swojej posługi w Szczecinie bp K. Majdański opracowuje program duszpasterski na rok 1979/1980, którego hasłem było: „Rodzina w dziele chrześcijańskiego wychowania”, a założonym celem „doprowadzenie do tego, by rodzina zrozumiała na nowo swoje zadanie wychowawcze wobec dzieci i młodzieży.

Program ten składał się z trzech części: formacja duszpasterzy, formacja rodzin i chrześcijańskie wychowanie w rodzinie. Przy czym to ostatnie zagadnienie zaplanowane zostało w odniesieniu do poszczególnych okresów roku liturgicznego i przewidywało zwłaszcza rozwinięcie zagadnienia: modlitwa rodzinna i kultywowanie tradycji religijnych w rodzinie w adwencie i okresie Bożego Narodzenia; Msza św. roratnia, dzień św. Mikołaja, rodzinna wieczerza wigilijna, wspólny śpiew kołęd, wizyta duszpasterska w rodzinach winny stanowić liturgię rodzinną.

Zalecenia programowe obejmują także okres Wielkiego Postu i Wielkanocy, w czasie których ważna jest troska o tworzenie domowego klimatu, wpływającego na kształtowanie postaw chrześcijańskich, przez udział wszystkich członków rodziny w rekolekcjach, formowanie postaw ofiary, wyrzeczenia, trzeźwości i umiaru. Jest w nim także zawarta zachęta do odbudowy i poszanowania dnia świętego, przeżywanego w gronie rodzinnym w klimacie pełnym Bożej obecności, tak ważnej dla wychowania dziecka w rodzinie.

Dwa kolejne okresy liturgiczne winny skupiać się na pomocy młodemu pokoleniu w odczytaniu sensu życia i odkrywaniu powołania życiowego, w tym szczególnie powołań duchownych, których na Ziemiach Zachodnich jest ciągle zbyt mało.

W roku 1986 został podjęty wielopłaszczyznowy „Program życia i miłości”, właściwie realizowany w Diecezji Szczecińsko-Kamińskiej już do końca posługi bpa K. Majdańskiego⁴⁴.

Przez wielkoduszność i ofiarną miłość rodziców należy uczynić ziemię nadbałtycką i nadodrzańską gościnną, to znaczy przyjazną dla każdego budzącego się życia, a rodziny winny stać się środowiskami, w których młodzież, doświadczając ofiarnej miłości, będzie się uczyła służby bliźniemu, Ojczyźnie i Kościołowi.

Dlatego duszpasterze mają podjąć ze swoimi parafianami wielorakie działania utwierdzające trwałość przysięgi małżeńskiej, chroniące każde poczęte dziecko i podjąć wreszcie skuteczne starania o przezwycięzenie patologii społecznych niszczących całe rodziny (alkoholizmu, narkomanii,

⁴⁴ Szczegółowe założenia zostały omówione przy analizie listu pasterskiego z 18.06.1986 r.

nikotynizmu). Troska, aby rodziny stały się zdrowe fizycznie i duchowo, winna się stać pierwszorzędnym zadaniem duszpasterzy i wiernych.

Odbiciem prorodzinnych poczynań była trzykrotna reforma Kurii, stanowiącej nie tylko urząd biskupi, ale też centrum planowania duszpasterskiego.

Po mianowaniu ks. dr. Stanisława Stefanka TChr biskupem pomocniczym w Szczecinie, 26 sierpnia 1980 r. zreformowana została organizacja Kurii Biskupiej, w której bp Majdański powołał tylko dwa wydziały: duszpasterski i gospodarczy.

Tuż po ogłoszeniu adhortacji *Familiaris consortio* (22 XI 1981), powołując się na zachętę papieską zawartą w paragrafach 2, 21, 26, 44, 53, a zwłaszcza 73 i 75 tegoż dokumentu, ustanawia nową, jakże interesującą strukturę wydziału duszpasterskiego, w skład którego wchodziły sekcje: duszpasterstwa rodzin, duszpasterstwa zawodowego, duszpasterstwa specjalnego, duszpasterstwa nauki i kultury katolickiej, oraz spraw gospodarczych, a to ze względu na całkowite podporządkowanie tych dziedzin zadaniom duszpasterskim.

Należy zwrócić uwagę, że w sekcji duszpasterstwa rodzin znalazły się takie referaty, jak: przygotowanie do małżeństwa, poradnictwa rodzinnego (nierozzerwalność małżeństwa, problemy wychowawcze, psychologiczne i prawne, odpowiedzialne rodzicielstwo, obrona nienarodzonych, dom samotnej matki, duszpasterstwo związków nieprawidłowych), a także referat duszpasterstwa stanowego, referat katechetyczny, referat powołaniowy (wraz z duszpasterstwem służby liturgicznej), referat charytatywny, referat opieki nad chorymi, referat środków masowego przekazu⁴⁵. Taki układ miał na celu podkreślić priorytet rodziny w całej posłudze duszpasterskiej i budzić zachętę parafii do jak największego zainteresowania się problemami rodzin, stanowiących o przyszłości Polski.

Ku integracji całej posługi duszpasterskiej w parafii wokół małżeństwa i rodziny skierowane były też spotkania w poszczególnych dekanatach, zapoczątkowane 27 XI 1983 r. w Świnoujściu. Spotkania te gromadziły wszystkie osoby zaangażowane w posługę Kościoła. Zbyt często bowiem poszczególne dziedziny duszpasterstwa parafialnego były realizowane bez współpracy i wzajemnej konsultacji. W adhortacji apostolskiej *Familiaris consortio* znajdujemy zachętę, by katechizacja, duszpasterstwo rodzin i duszpasterstwo charytatywne współdziałały w uwrażliwieniu całego laika-

---

⁴⁵ Archiwum Kurialne, 12.05.1982 - B2 - 14/82.

tu na służbę rodzinie. Dyskusje podejmowane w różnych rejonach Diecezji potwierdziły tę potrzebę⁴⁶.

Zakończenie

Na zakończenie pozostaje mi tylko przypomnieć słowa Jana Pawła II wypowiedziane na rozpoczęcie homilii skierowanej do rodzin podczas Eucharystii na Jasnych Błoniach w Szczecinie 11 VI 1987 r.: „Wasz Pasterz, biskup Kazimierz Majdański, nosi w swojej pasterskiej «legitymacji» ten wielki temat, tę wielką sprawę: RODZINA. MAŁŻEŃSTWO I RODZINA. Sprawie tej służył i służy nie tylko w Polsce, ale także w Rzymie.

[...]. Pragnę przeto, idąc za Waszym zaproszeniem spotkać się w czasie tej Eucharystycznej Ofiary Chrystusa z każdym małżeństwem i rodziną, nie tylko tutaj obecną, ale także na całym szlaku Kongresu Eucharystycznego w Polsce”.

Tak było we wszelkich poczynaniach i całym nauczaniu Arcybiskupa K. Majdańskiego; gdziekolwiek z nim docierał, zawsze miał na celu dobro rodzin i Ojczyzny, dlatego z radością także po przejściu na emeryturę często przysyłał, przy okazji życzeń, wyrazy z troskaniem o kontynuację dzieła na rzecz rodziny.

Fr. Andrzej Offmański: Focus of Bishop Kazimierz Majdański's ministry in the Diocese of Szczecin and Kamień on the Divine truth about the family

Archbishop Kazimierz Majdański's ministry in Szczecin was focused around the Divine truth about the family. 18 of his pastoral letters were directly dedicated to a pro-family formation of the Diocese and contained concrete proposals of pastoral projects to be implemented in each parish. Also the other pastoral letters addressed at the clergy and the lay faithful often concentrated on marriage, family and the defence of life.

Among the many initiatives, special attention should be paid to the following: inauguration in 1979 in Szczecin of a Consultation Station of the Institute for Studies on the Family of the Academy of Catholic Theology, launching of a Home for Single Mothers in Karwowo, care for the preparation of teachers to educate children in accordance with the teaching of the Church, announcement in 1986 of a *Programme of Life and Love*, implemented until the end of his ministry in the Diocese, setting up a diocesan movement “Merciful to the least brothers”, promotion of the idea of adoption of rejected children, encouragement of lay people to learn and promote

---

⁴⁶ Spotkanie duszpasterskie laikatu zaangażowanego w posługę Kościoła, „Prezbiterium” 1983, s. 372.

the teaching of the Church on life and the family, and providing assistance and good counsel to clergy in parishes.

John Paul II's visit in Szczecin on June 11, 1987, a meeting with families from the Diocese and the entire country, was a unique pastoral project.